

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrtrleta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrtr leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 5. aprila 1865.

Gospodarske stvari.

Kako naj se drevesca sadé, kjer je zemlja plitva, spodaj pa je sama šuta.

Spisal Lovro Pintar.

Najlepše in največe ravnine na Kranjskem imajo zeló plitvo zemljo. Taka je radoliška, kranjska, ljubljanska in mnoge druge. Kopaj le en čevljev globoko, pa je že dostikrat sama živa šuta. V marsikterem kraji pa je še komaj pol čevlja prstí, potem pa sam pesek in kamnje. Kjer je zemlja tako plitva, se velika drevesa težko izredé, posebno pa taka, ktera hočejo bolj globoko zemljo imeti, na pr. jabelka, hruške. Češnje se na plitvici še najbolje obnašajo.

Nekteri so mislili, da bi se drevesom na plitvi zemlji k rasti pomagalo, ako bi se kakih 8 čevljev široke in 3 čevlje globoke jame skopale in z dobro prstjo napolnile. Pa skušnja je kmali učila, da to pomaga le kaka leta. Kadar pa mlado drevo vso jamo s koreninami napolni in koreninice na stranéh do šute pribodejo, neha drevesce rasti, dobí starikovo kožo, beli mah ga obrašča, nastavi sicer obilo rodovitnega lesa, pa zarad pičlega živeža malokdaj kaj rodi. Kdor bi tedaj hotel z velikimi jamami zmagati na taki plitvi zemlji, bile bi mu osem čevljev široke jame še več kakor pol preozke, ker velika drevesa po več sežnjev okrog s koreninami segajo. Koliko pa bi bilo dela, taka brezna skopati, šuto v kraj spraviti ter jih z rodovitno zavoziti!

Kdor ima plitvo, včasih komaj en čevljev debelo zemljo, bo prav storil, ako drevesca tako-le sadi: Skoplje naj jamo kake 4 čevlje široko, globoko pa, kolikor je dobre prstí. Če je pod rodovitno prstjó sama šuta, naj ne koplje globočeje; če je pa šuta taka, da je še nekaj prstí vmes, naj tudi to še kakega pol čevlja globoko prekoplje, zrahljá ter z leséno trohnino ali rušovino zmeša. Potem pa naj jamo s poprej skopano ali pa z drugo rodovitno prstjó, kateri naj leséne trohnine ali rušovine primeša, do vrha zasuje in na vrh še toliko dobre prstí navozi, da je bo najmanj poldrugi čevljev debelo na šuti. Na to naj še le postavi drevesce, naj mu zasuje z navoženo zemljo korenine, kakor je sicer pri sajenji navada in — porok sem mu, da bode veselo rastlo.

Ni pa zadosti, da bi le okoli drevesca zemljo vzdignil, temuč mora se to zgoditi tako deleč okoli, kakor velika je bila jama, to je, kake 4 čevlje na okrog, in vselej mora proti drevescu zemlja počasi znižana biti, ali, kakor pravimo, drevo mora biti „na skledo“, ne pa „na krtino“ vsajeno.

Tako vsajeno drevo pojde s svojimi koreninami naravnost v rodovitno zemljo, ktera šuto pokriva. In

kadar boš vidil, da je drevesna rast jela jenjevati, boš kolobar, ki si ga pri sajenji krog drevesca z navoženo prstjo naredil, še povekšal ali mu boš zemljo saj kaj pognojil in drevo se ti bo tudi na plitvi zemlji dobro obnašalo in pridno rodilo.

Ako si pa v šuto jamo skopal in jo z dobro prstjó napolnil, si drevo prav za prav v lonec vsadil, ktero pojde s koreninami v globočino, in mu ne bo potlej nič več mogoče pomagati, ker so njegove korenine pregloboko zašle. Vse gnojenje mu ne pomaga nič.

Se vé, da se drevesa tako-le s težavo sadé in redé ter se jih naenkrat ne dá na stave vsaditi, pa boljše je letos 10 drevesec vsaditi in drugo leto spet 10 tako, da rastejo, kakor pa jih po plitvi zemlji cele rajde nasaditi, ktere potem hirajo, dokler se po večem ne spridijo in gospodarja ob veselje ne pripravijo in tako staro misel vtrdijo: „pri nas drevesa ne rastejo.“

Gospodarski pomenki.

Pomoč zoper slajnico.

Iz Gorenškega 29. sušca. — 23. list lanskih „Novic“ je govoril nekaj o slajnici, njenem izviru in njenih nasledkih. Pomočki zoper to bolezen, ki so jih „Novice“ v omenjenem listu nasvetovale, so se večkrat prav dobro obnesli. Res je tudi, da eno samo slavo živinče rado več zdravih pohujša, da začné les in drugo nesnago glodati. — Naj razglasim tudi jaz prav lahek pripomoček zoper glodanje lesá takih le pohujšanih goved. V nekem tukajšnjem selu, M— so zbolela goveda mnogim kmetom. Nič kaj čudno se ni nobenemu več zdelo, ako je primoran bil v jasli in parnike vsaki teden nova dna delati. Tej nadlogi v okom priti se je marsiktera reč poskušala, pa brez vspeha. Kar si neki kmet prav priprosto zdravilce napravi, in lej! že več kot leto in dan je preteklo, kar nobenemu živinčetu glodanje lesa in družih nemarnih reči več na misel ne pride. Vzel je nekoliko belega goluna in ga dobro v moko zdobil; to moko dobro pomeša s salom (mastjo). S to zmesjo dobro namaže večkrat zobé živinčetu in prav dobro se mu je obneslo. Naznanil je to reč potem še svojim sosedom, in tudi njihovim živinčetu je to mazilo pomagalo. Se vé, da slajnice bi to živinčetu ne ozdravilo, ako bi se, namesti v hlevih, le v brlogih znajdle, in ako bi se jim namesti dobre krme le spridena, in še ta celó neredno polagala. — Naj nam vredništvo drage volje naznani, ali ona zmes ni morebiti zobém škodljiva?*)

*) Ako je res to mazilo pomagalo, bi se misliti moralo, da slajnica tičí v gobcu. Tega pa ne priznava zdravilstvo. Sicer se nam dozdeva, da to, kar ste nam pisali, ni slajnica, ampak le glodanje; taki živini se pravi, da so „žlebogrizci.“ Ven-